

AZ AMERIKAI KELETI CSERESZNYELÉG (RHAGOLETIS CINGULATA LOEW) RAJZÁSÁNAK VIZSGÁLATA VESZPRÉM MEGYÉBEN, 2013-BAN

KÁROLYI M.¹, MARKÓNÉ N. K.², TÓTH F.³, VOIGT E.⁴, OROSZ SZ.⁵

¹ Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Gödöllő, kamate91@gmail.com

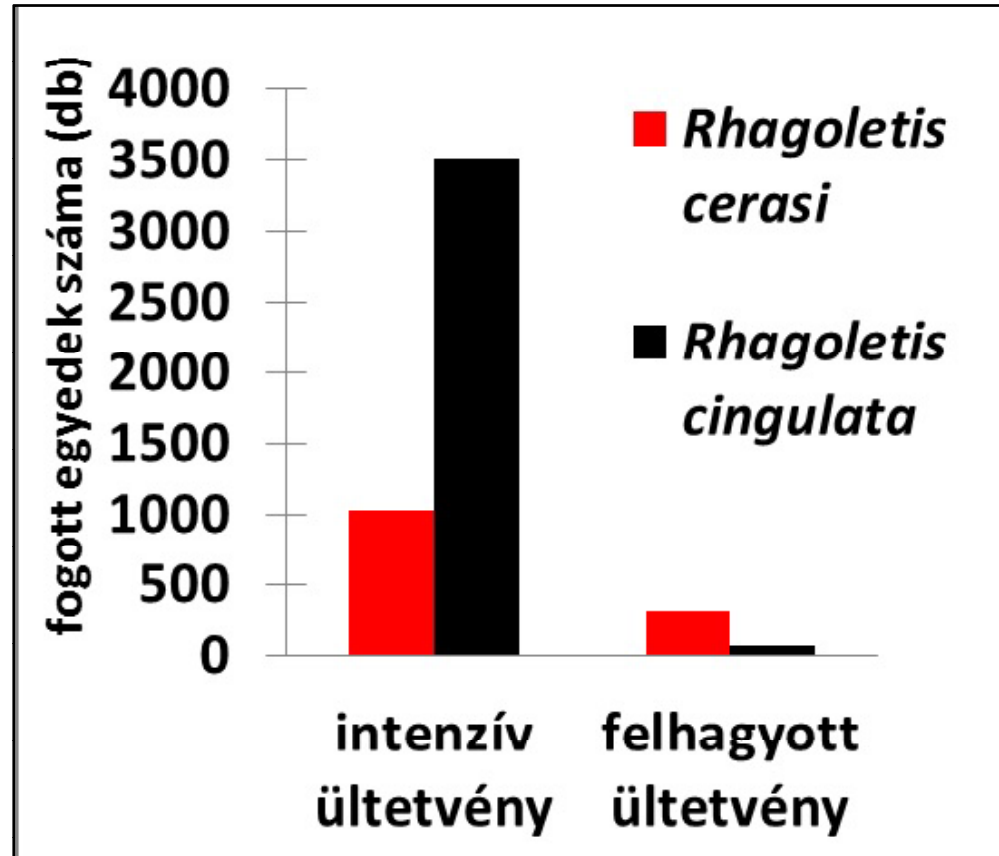
² Veszprém Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság, Veszprém, nagykrisz@nebih.gov.hu

³ Szent István Egyetem, Növényvédelmi Intézet, Gödöllő, Toth.Ferenc@mkk.szie.hu

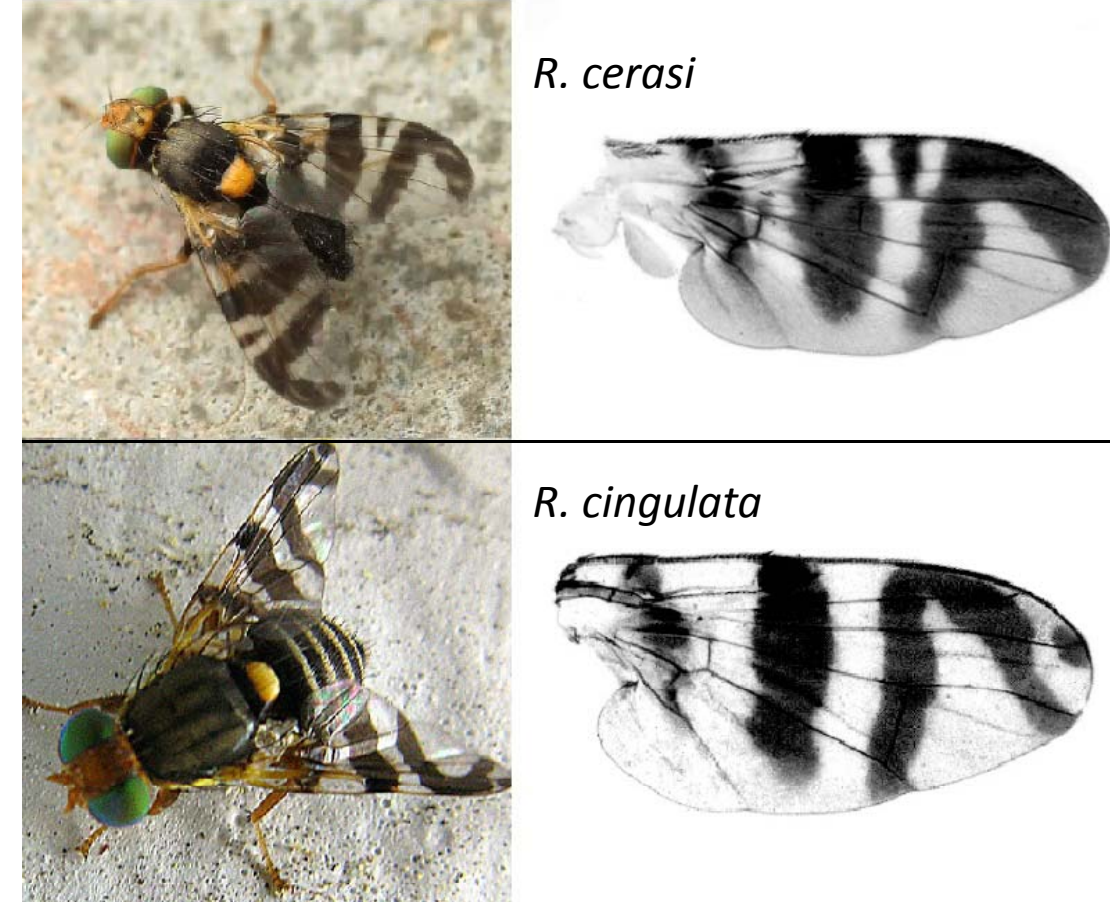
⁴ Állami Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató-Fejlesztő Közhasznú Nonprofit Kft, Budapest evoigt55@gmail.com

⁵ Nemzeti Élelmiszerlánc Biztonsági Hivatal Növény- Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság, Budapest, OroszSz@nebih.gov.hu

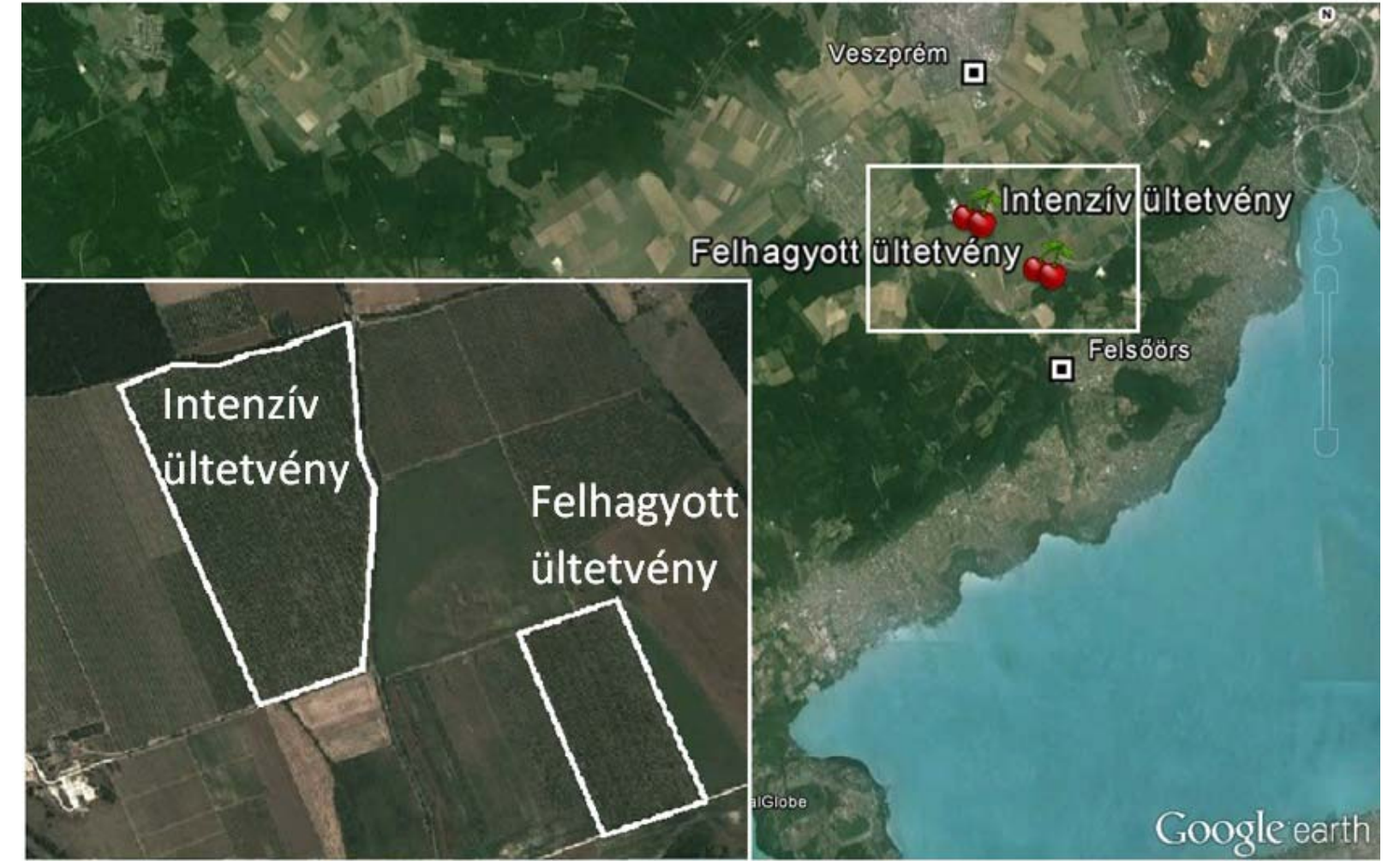
A meggytermesztésünk egyik legveszedelmesebb kártevőjeként az európai cseresznyelegyet (*Rhagoletis cerasi*, Linnaeus) tartották számon egészen 2006-ig. Abban az évben jelent meg először egy vele rokon fűrőlegyet faj, az amerikai keleti cseresznyelegyet (*Rhagoletis cingulata*, Loew). (Szeőke, 2006) Az új faj az EPPO A2 listáján és a 7/2001 (I.17.) FVM rendelet karantén listáján egyaránt szerepel. A rajzása később kezdődik, mint az európai cseresznyelegyet és elhúzódik, akár a kései fajták érésén is túl. Az élelmezés-egészségügyi várakozási idő miatt a kémiai védekezést nehéz megoldani. Vizsgálataink célja, hogy a lehető legpontosabb képet kapjuk a kártevő rajzásáról Veszprém megyében.

1. ábra A cseresznyelegyet fajok összes fogott egyedszáma a két ültetvényben

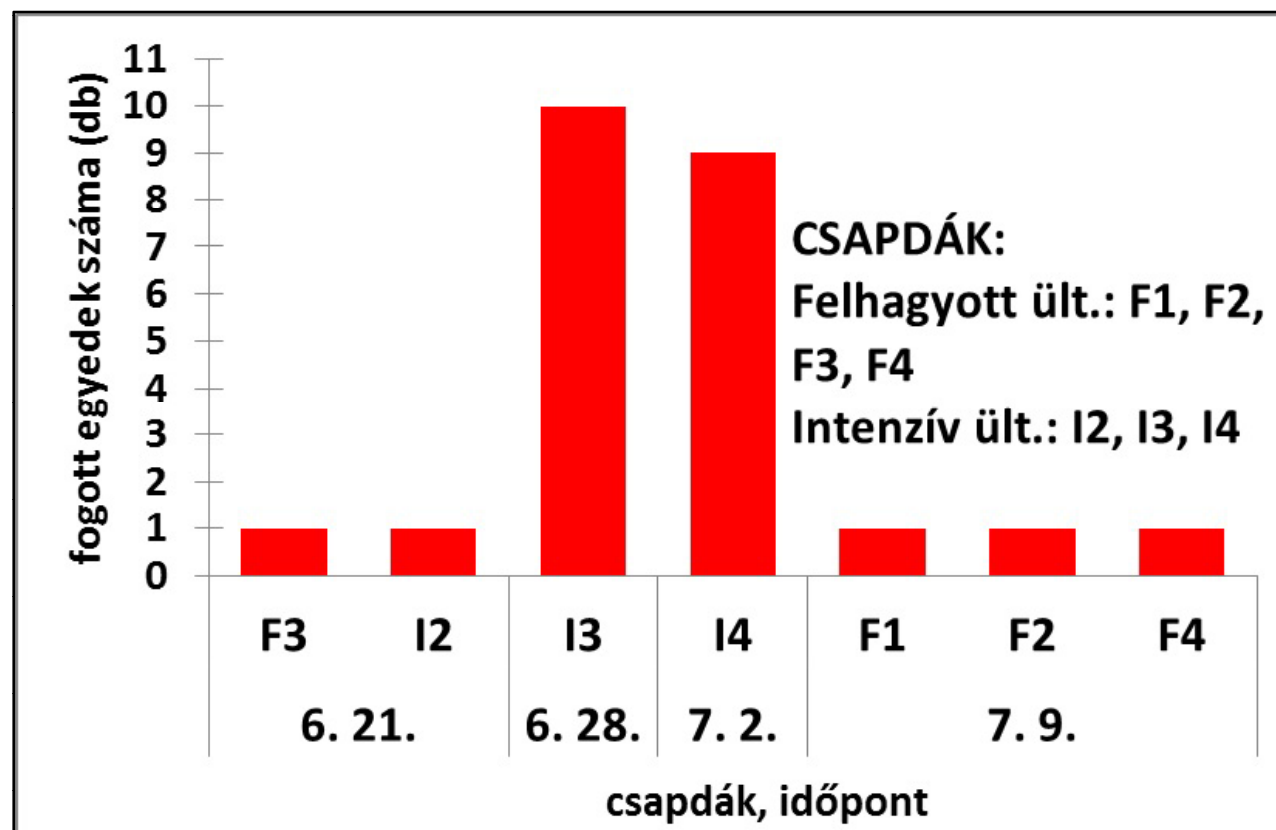

2. ábra A *Rh. cerasi* és a *Rh. cingulata* szárny rajzolata (internet, Szeőke 2006)

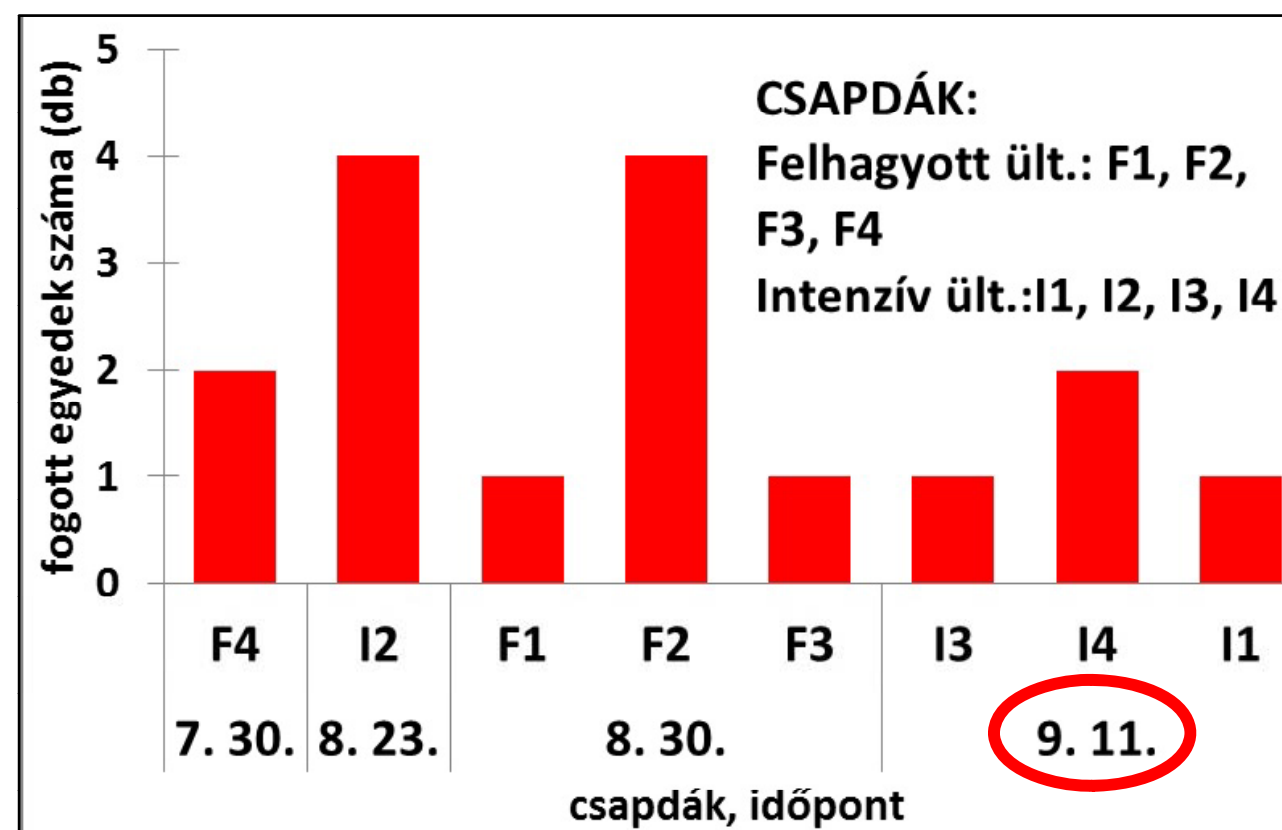

3. ábra Vizsgálataink helyszínei

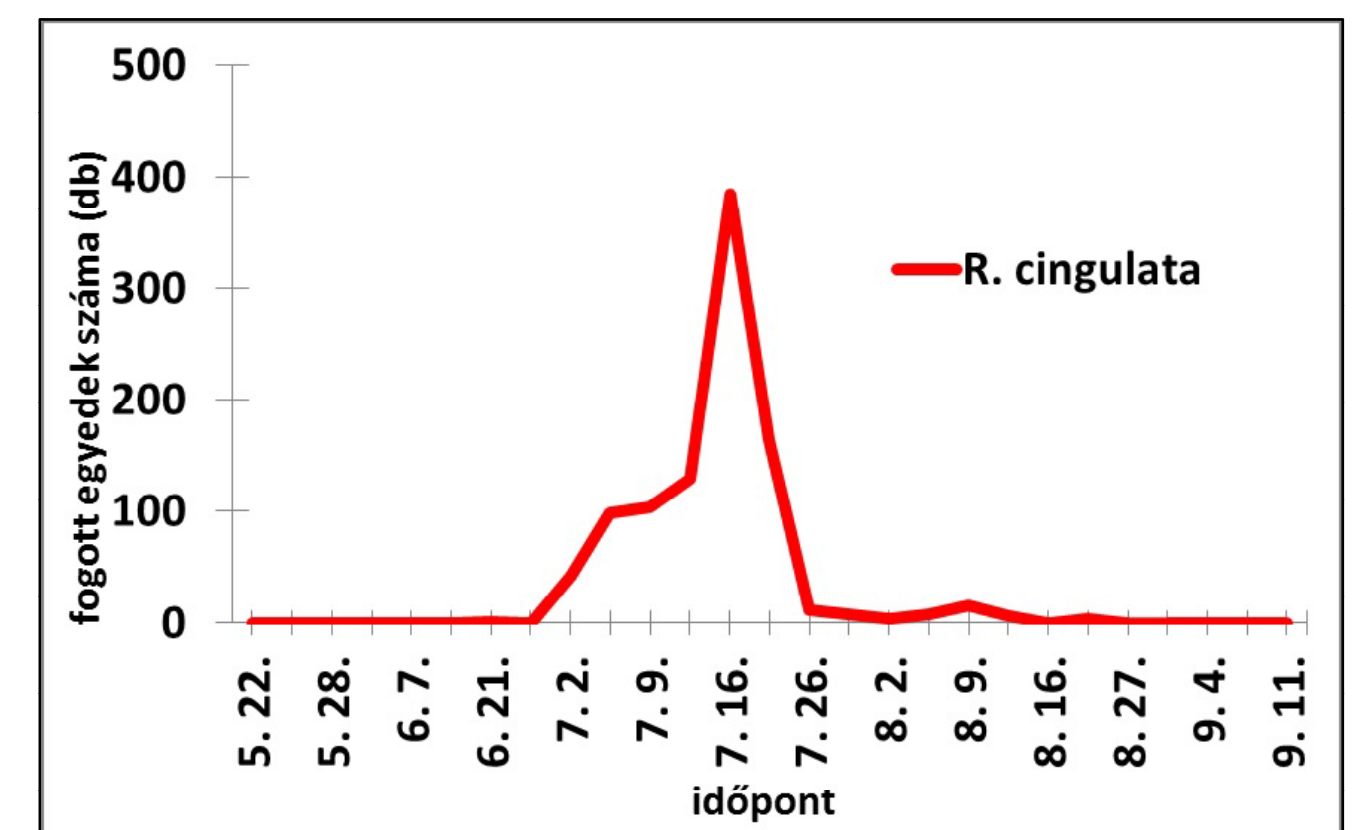
Veszprém megyében, Felsőörs környékén két idős meggy ültetvényben végeztünk monitoring vizsgálatot (3. ábra). Az intenzív, rendszeresen kezelt ültetvény területe 56 ha. A másik, 16 ha területű felhagyott meggyesben a 2012 év előtti években nem használtak növényvédő szert. Az intenzív ültetvény a felhagyottól 500 méter távolságra helyezkedik el. A betakarítást az ültetvényekben rázógépekkel végezték. A felméréshez Csálon PALz csapdát használtunk. A csapdázást 2013. április 11-től szeptember 20-ig végeztük. Ültetvényenként 4 db csapdát helyeztünk ki. A 3 hetente végzett attraktáns- és csapda csere mellett, az ültetvények csapdáinak adatait heti két alkalommal ellenőriztük. Az értékeléskor a két cseresznyelegyet faj elkülönítését a szárnyak rajzolata alapján végeztük (2. ábra). A cseresznyelegyet ellen az intenzív ültetvényben éves szinten 2-3 alkalommal, a felhagyott ültetvényben 2012-2013-ban 2 alkalommal végeztek rovarölő szeres kezelést.

4. ábra Első *Rhagoletis cingulata* fogások csapdánként

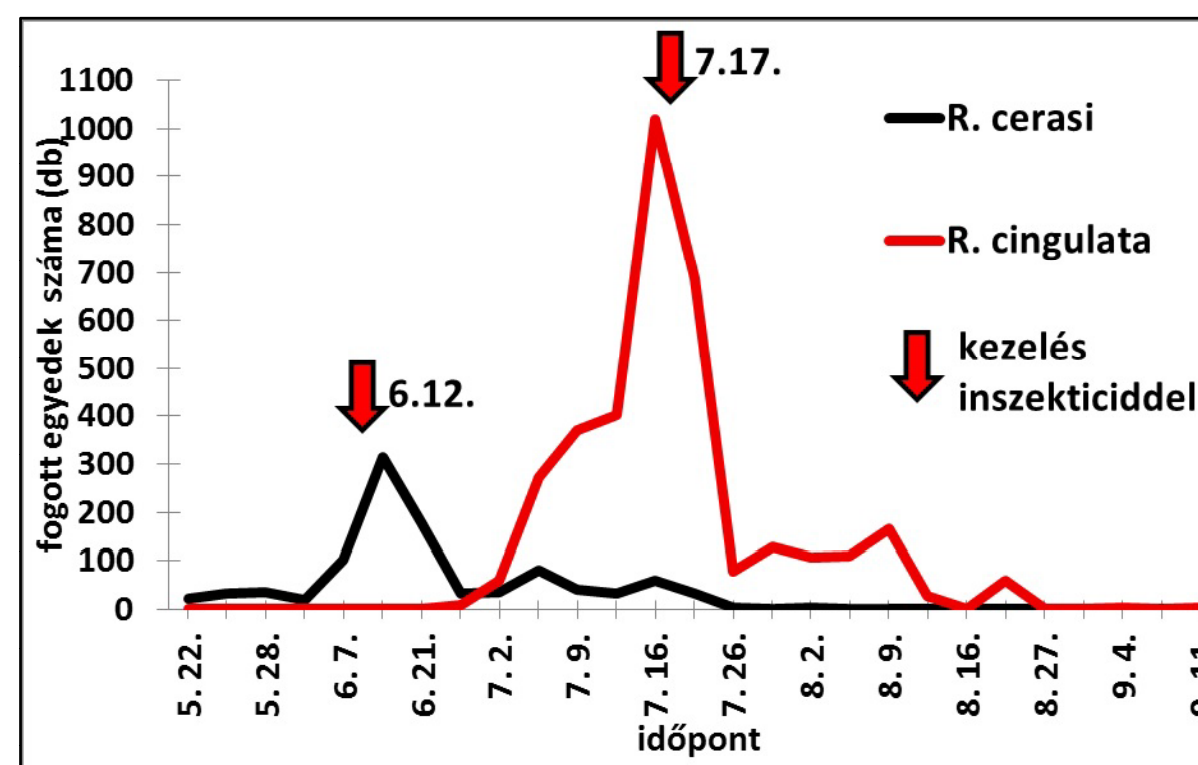

5. ábra Utolsó *Rhagoletis cingulata* fogások csapdánként

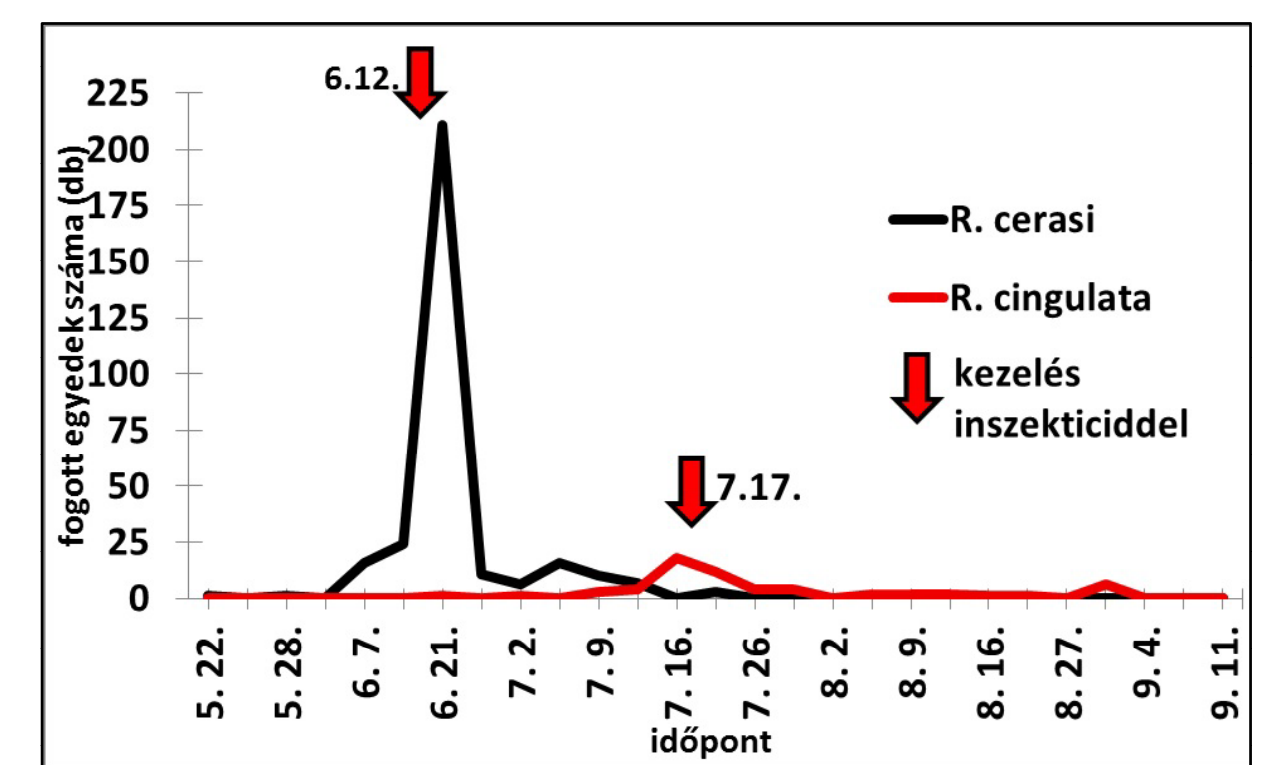

6. ábra Legnagyobb egyedszámú fogás az I2 csapdában

A 2013-as évben a két meggyültetvényben kihelyezett csapdák a vizsgálat időtartama alatt összesen 1339 db európai, és 3566 db amerikai keleti cseresznyelegyet imágót fogtak. A fajok megoszlását a két ültetvényben az 1. ábra mutatja. Az első amerikai keleti cseresznyelegyet fogás a gyümölcsök színeződésének időszakában június 21-én volt (4. ábra). Az utolsó európai cseresznyelegyet fogást az intenzív ültetvényben augusztus 6-án, jóval a betakarítás után figyeltük meg. Ebben az ültetvényben az utolsó amerikai keleti cseresznyelegyet fogást pedig **szeptember 11-én** észleltük (5. ábra). A kapott adatok alapján elmondható, hogy a korábbi évek megfigyeléseivel ellentétben, amely a rajzás végét augusztus utolsó napjaira teszi, az amerikai keleti cseresznyelegyet rajzó imágói még szeptember első felében is jelen vannak az ültetvényben. A *R. cingulata* szeptember közepéig tartó elhúzódozó rajzása feltételezhetően a 2013. év átlagostól eltérő, száraz, aszályos nyári időjárásnak is köszönhető.

7. ábra Az intenzív ültetvény csapdáinak összes fogása

8. ábra A felhagyott ültetvény csapdáinak összes fogása

Az európai és az amerikai keleti cseresznyelegyet rajzások alakulását az elvégzett rovarölő szeres kezelések befolyásolták, valamint lényeges különbséget tapasztaltunk a két ültetvény csapdáinak fogásai között. (7. és 8. ábra). Ennek magyarázatához további vizsgálatok szükségesek. A csapdák szegélytől való elhelyezkedése szerint a legnagyobb egyedszámú amerikai keleti cseresznyelegyet fogás az intenzív ültetvény erdővel határos szélén volt tapasztalható (6. ábra). Az eredmények alapján a cseresznyelegyet elleni védekezések tervezése átgondolást kíván. Az előrejelzés nem nélkülözhető és a hatásos védelem érdekében a betakarítást követő kezelésre lehet szükség meggyeseinkben.

nebih
Termőföldtől az asztalig

Irodalomjegyzék:

SZEŐKE K. (2006): Megjelent az amerikai eredetű keleti cseresznyelegyet (*Rhagoletis cingulata* Loew)

Magyarországon. Növényvédelem 42 (8): p. 470